

De Wet op de Archeologische Monumentenzorg

Graag wil ik aandacht besteden aan de basis van de huidige ontwikkelingen op archeologisch gebied: de nieuwe Wet op de Archeologische Monumentenzorg.

Achtergrond van de wet

De Wamz vormt het sluitstuk van een periode die ruim tien jaar heeft geduurd. In 1992 werd door de Europese ministerraad het Verdrag van Valletta geratificeerd. Dit verdrag regelt de zorgvuldige omgang met archeologisch erfgoed, het geheugen van Europa. In Nederland is ervoor gekozen de verantwoordelijkheid voor het erfgoed neer te leggen bij de gemeenten, met het bestemmingsplan als centraal instrument. Daarnaast is ervoor gekozen de archeologie tot een commerciële markt uit te laten groeien. Dat brengt een aantal complicaties met zich mee. Ten eerste wordt de zorg voor de archeologie gedelegeerd aan de laagste overheidslaag: de gemeente. Dat betekent dat hogere overheden een andere rol krijgen in het archeologisch bestel. Waar voorheen Rijk en Provincie bepaalden wanneer welk onderzoek uitgevoerd moest worden, is het nu de gemeente die regels moet opstellen. Ten tweede wordt een strengere rollenscheiding gevraagd. Gemeenten met een eigen archeoloog waren gewend eisen aan een archeologisch onderzoek zelf op te stellen, het

onderzoek uit te voeren en vervolgens te beoordelen. Nu de gemeente optreedt als bevoegd gezag, kan zij die uitvoerende rol niet langer exclusief aan zichzelf voorbehouden. Het eisenstellende en toetsende orgaan kan immers niet ook de uitvoering ter hand nemen. Daarnaast ligt het gevaar van belangenverstrengeling op de loer. Een duidelijke rollenscheiding is in het nieuwe bestel een eerste vereiste.

Ontbrekende kaders

Een bijzonder aspect aan de Wamz is dat er geen toetsingskaders of normen zijn opgenomen. Het opstellen van dergelijke kaders behoort tot de beleidsvrijheid van gemeenten. Aangezien archeologie binnen de ruimtelijke ordening valt, is het een maatschappelijk onderwerp geworden. Hiermee begint ook de belangenafweging. Een voorbeeld is een gemeente waar een nieuwe woonwijk wordt ontwikkeld. De locatie voor de nieuwe wijk was ook in het verleden al een geliefde woonplaats; in de Romeinse Tijd en de Middeleeuwen was hier een dorp

Antwoordcoupon Info of adreswijziging? Knip de bon uit en stuur deze naar:

USG Innovativ, tav Secretariaat RUIMTE
Postbus 8717, 4820 BA BREDA
T 076 - 548 04 08
F 076 - 548 04 09
E abonnee-ruimte@usginnotiv.nl
I www.usginnotiv.nl

Verzoek info

- Ja, ik wil de RUIMTE GRATIS privé ontvangen
- Adreswijziging abonnee

- Ik wil meer weten over:
 - uitbesteding van juridische werkzaamheden: handhaving, bezwaar en beroep, bestemmingsplannen, vrijstellingen
- Ik wil meer weten over:
 - aanbesteding
 - exploitatieovereenkomsten
 - planschade
 - management/projectleiding
- Stuur mij meer informatie over inhuren van juridisch adviseurs voor BWT/RO/Milieu/Bestuurszaken/Grondzaken

Contact: juridische producten/diensten
E: sgevaerts@usginnotiv.nl

(Let op: informatie wordt uitsluitend naar het zakelijk adres verzonden)

Organisatie/ Gemeente _____

Zakelijk adres _____

Postcode & Plaats _____

Afdeling _____

Telefoonnummer _____

E-mail _____

Naam en voorletters _____

Functie _____

Privé adres _____

Postcode & Plaats _____

Nieuw privé adres _____

Postcode & Plaats _____

Adreswijziging gaat in per _____

(Persoonlijke gegevens van abonnees worden met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behandeld en beveiligd.)

gevestigd. Archeologisch onderzoek was dan ook noodzakelijk. Een deel werd opgegraven, en voor een ander deel werd besloten dat de archeologische waarden het best ingepast konden worden. De beste bewaarplaats is immers in de bodem zelf! De ontwikkelaar maakt daarvoor gebruik van archeologievriendelijke bouwtechnieken. Maar wat betekent dat behoud in situ concreet voor de toekomstige bewoners? Wat gebeurt er als die een zwembad willen aanleggen, een tuinhuisje willen bouwen of zelfs een waspaal willen plaatsen? Kan de gemeente van haar inwoners vragen een duur archeologisch onderzoek te laten uitvoeren? Het is de gemeenteraad die uiteindelijk beslist: archeologie is een maatschappelijk onderwerp geworden.

Concrete invulling van de Wamz voor gemeenten

Wat moet een gemeente nu doen met de Wamz? Het is van belang dat de gemeente in al haar bestemmingsplannen opneemt welke archeologische verplichtingen er gelden in welke gebieden binnen de gemeente. Op die manier is het duidelijk aan welke verplichtingen een burger of een projectontwikkelaar moet voldoen. Ook met het oog op de omgevingsvergunning en de digitale uitwisselbaarheid van bestemmingsplannen (DURP) is het wenselijk dat de gemeente eenduidig kan aangeven wat haar eisen ten aanzien

van archeologie zijn. Duidelijk is dat het aspect archeologie de ruimtelijke ontwikkelingen binnen een gemeente niet moet overvleugelen of zelfs op slot moet zetten: archeologie moet, net als andere omgevingsfactoren, een afgewogen onderdeel van het ruimtelijk beleid zijn. Voorafgaand aan het opnemen van archeologie in bestemmingsplannen moet dus in kaart gebracht zijn wat de gevolgen hiervan zijn voor de burger en het gemeentelijk apparaat. Met de Wamz heeft de gemeente er een nieuwe taak bij: net als bij overige gemeentelijke taken is het belangrijk goed in beeld te hebben wat dat concreet betekent.

S.M. van Roode

Adviseur archeologiebeleid

Past2Present

E: s.vanroode@archeologic.nl

Het volgende nummer van RUIMTE zal in juni verschijnen.